

ZPRAVODAJ

ČÍSLO: 3 / 2005 - BŘEZEN 2005 ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE A REGIONY ČR

ROZHOVOR

**Rozhovor
s Ing. Bohdanem Mikuškem,
místostarostou a politikem
pro Projekt Zdravé město
Valašské Meziříčí**

Ve svém profilu na internetových stránkách radnice uvádíte, že budete klást důraz na kvalitu životního prostředí ve městě. Co už v této oblasti radnice zrealizovala?

Aktuálně jsme se zaměřili především na zlepšování životního prostředí a kvality bydlení na sídlištích. Jde např. o údržbu stávající zeleně a výsadbu nové, na sídlištích řešíme parkování. V rámci zklidňování dopravy jsme označili obytné zóny dopravními značkami a na silnici rozmístili retardéry. Jedním z větších příspěvků pro zlepšování kvality životního prostředí ve městě byla nepochybně rekonstrukce centrálního vytápění, kterou jsme realizovali zhruba před čtyřmi lety. Nechtěli jsme životní prostředí zatěžovat stavbou decentralizovaných kotelen a tedy dalším zdrojem emisí, využili jsme již existující zdroj tepla. Dnes je ve městě centrální horkovod, který je napojen na teplárnu v areálu továrny DEZA.

Loňská měření míry znečištění ovzduší ve Valašském Meziříčí pro Krajský úřad Zlínského kraje ukázala, že kvalita ovzduší ve městě není dobrá. Jaké jsou podle Vás hlavní důvody velkého znečištění? Podniklo už město nějaké kroky ke zlepšení?

Zhoršená kvalita ovzduší je u nás bohužel jev dlouhodobý. Hlavní důvody jsou dva, zaprvé doprava - centrum města je jí doslova zahlceno - a pak provoz tří továren na severozápadním okraji města. V prvním případě by měl pomoci plánovaný silniční obchvat města. V otázce jeho zbudování jsme na přelomu ledna a února uspořádali kolokvium, kterého se účastnili zástupci ministerstev, parlamentu, místních samospráv a odborných institucí, a zažádali jsme o podporu výstavby. Pokud jde o znečišťování ovzduší emisemi z továren, je patrný zájem společností investovat do technologií šetrnějších k životnímu prostředí. Všechny tři provozy provádějí monitoring výskytu znečišťujících látek v ovzduší, o vývoji situace nás průběžně informují. Loni v září radnice zahájila provoz stanice měřící znečištění ovzduší, data jsou každou půlhodinu přenášena

na internetové stránky města. K finančnímu zajištění těchto činností se od letošního roku zavázaly společnosti DEZA a CS Cabot. Letos chceme monitorovací zařízení umístit také do blízkosti silničního průtahu městem.

AKTUALITY

NSZM: Zdravá města budou testovat sadu kritérií, která by měla být využívána při udělování dotací ministerstev i z fondů EU

V pátek 4.3.2005 Rada vlády pro udržitelný rozvoj vzala na vědomí Sadu kritérií pro posuzování kvality procesu místních Agend 21 (MA21), kterou během roku 2004 vytvořila Pracovní skupina pro MA21 na bázi Ligy Zdravých měst. Testování kritérií v praxi už začalo na úrovni měst - např. město Vsetín. Od příštího roku by se kvalita jednotlivých MA21 jasně měřitelná pomocí Sady kritérií mohla stát jedním z údajů, ke kterému budou přihlížet ministerstva při poskytování dotací radnicím a také „plus-bodem“ radnic při podávání žádostí o dotace z fondů Evropské unie.

MA21 je mezinárodní program, v rámci kterého úřady zavádějí principy udržitelného rozvoje do praxe na místní úrovni tj. v obcích, městech, mikroregionech i krajích. MA21 přímo souvisí s kvalitou veřejné správy. Cílem dlouhodobého procesu MA21 je realizace aktivit, které příznivě ovlivní kvalitu života nejen současných obyvatel municipality (města, obce, regionu), ale i život generací jejich dětí, to vše ve spolupráci s veřejností. V České republice jsou v této oblasti ojedinělé vynikající výsledky, plošně však ČR za státy Evropské unie zaostává. Úroveň rozvoje MA21 se bude posuzovat podle toho, jaká kritéria zmíněné sady bude daná municipalita splňovat. Úrovně jsou rozděleny do čtyř, či spíše pěti kategorií: Zájemci, D, C, B, A, přičemž kategorie A představuje žádaný stav fungování veřejné správy na místní úrovni. Každá kategorie zahrnuje kritéria, která je nutno splnit pro postup do kategorie vyšší. Patří mezi ně např. aktivní zapojování veřejnosti do plánování rozvoje municipality, finanční podpora aktivit MA21 ze strany samosprávy, pořádání osvětových kampaní - např. Den Země, Evropský týden mobility - a další. V minulém roce začalo testování kritérií v praxi, první výsledky už mají ve Vsetíně. Město Vsetín, které bylo oceněno v minulém roce jako municipalita s největším přínosem pro rozvoj Metodiky NSZM, splňuje valnou

většinu kritérií. Po otestování Sady kritérií pro MA21 a jejím finálním schválení Radou vlády pro udržitelný rozvoj by se kvalita procesu MA21 definovaná pomocí Sady kritérií, měla zařadit mezi údaje, ke kterým mohou přihlížet ministerstva při poskytování finanční podpory radnicím i „plus-bodem“ radnic při podávání žádostí o dotace z fondů Evropské unie. Pozn.: v článku byly využity komentáře ze „Zprávy o činnosti Pracovní skupiny pro MA21“ předkládané v rámci jednání Rady vlády pro udržitelný rozvoj.

Vysočina: Konference Partnerství pro Vysočinu měla okamžitou odezvu

Ve čtvrtek 3.3.2005 skončila ve Velkém Meziříčí 1. regionální konference Partnerství pro Vysočinu. Organizátorem konference byl kraj Vysočina společně s Národní sítí Zdravých měst ČR (NSZM). Konference, jejímž hlavním tématem byla příprava regionu na realizaci evropského projektu SROP 3.3, měla okamžitou pozitivní odezvu.

Téměř dvěma stovkám účastníků představili zástupci kraje Vysočina a Ministerstva pro místní rozvoj nový dlouhodobý projekt, který má za cíl významně zvýšit efektivitu čerpání dotací z evropských strukturálních fondů, a přispět tak k dynamičtějším rozvoji regionu. Konference měla okamžitou odezvu ze strany oslovených představitelů obcí, neziskového, agrárního i podnikatelského sektoru z celé Vysočiny. Odbor regionálního rozvoje zaznamenal již v průběhu a krátce po skončení konference řadu nabídek ke spolupráci v oblasti vytváření budoucích rozvojových partnerství, jejichž ustavení je jedním z cílů rozvíjejícího se projektu. Kraj Vysočina je jedním z prvních krajů, kde aktivity projektu SROP 3.3 již probíhají. Konference se zúčastnili i zástupci několika ministerstev (MMR, MŽP a MZe), kteří se podělili o výsledky zavádění partnerství v rámci aktivit svých resortů a ocenili rozjíždějící se projekt kraje Vysočina jako příležitost pro využití dosavadních zkušeností na úrovni, jakou je územně rozlehlá samosprávná jednotka kraje. Zástupci resortů rovněž ocenili dlouhodobou snahu kraje Vysočina dále předávat své zkušenosti a nejlepší praxi. Reprezentanti ostatních krajů České republiky čerpali ve Velkém Meziříčí inspiraci pro vlastní podobně zaměřené projekty. Proces MA21 jako nejefektivnější formu partnerství, která principy udržitelného rozvoje, kvality života a strategického řízení zavádí do praxe na místní úrovni, představila Ing. Arch. Marie Petrová z odboru vnějších vztahů MŽP. Ing. Petr Švec, tajemník

NSZM, doplnil, že Projekt Zdravé město rozšiřuje proces MA21 o koncepční podporu zdraví v souladu s doporučeními Světové zdravotní organizace OSN (OSN-WHO).

Kopřivnice: Zdravé město představuje nový projekt

Staré centrum Kopřivnice omládne. Novou podobu má už brzy dostat Masarykovo náměstí, společně ji budou vytvářet studenti fakulty architektury v Brně, odborníci, zástupci radnice a občané.

Město Kopřivnice jakožto řádný člen NSZM realizuje Projekt Zdravé město a místní Agenda 21 již druhým rokem. V rámci tohoto projektu byl na základě komunitní spolupráce a metodické podpory NSZM vytvořen Plán zdraví a kvality života Kopřivnice - akční plán na léta 2005-2006. Jedním z cílů plánu, který připravila Pracovní skupina pro oblast životního prostředí a bydlení, je „Úprava prostor starého centra Kopřivnice“. Na základě naplnění tohoto cíle se v Kopřivnici rozbíhá zajímavý projekt, jehož záměrem je úprava původního centra města – dnešního Masarykova náměstí, které v současné době neplní řádně funkci náměstí ani parku. Úkolem první části projektu, na kterém bude radnice spolupracovat s veřejností, je zpracování návrhu, jak by mělo Masarykovo náměstí vypadat a jaké funkce by mělo v budoucnu plnit. Občané budou moci své návrhy vyjádřit v anketě, pro žáky základních škol město naplánovalo výtvarnou soutěž. Ve „scénáři“ první části projektu nechybí plánovací den – pracovní setkání zástupců radnice, veřejnosti a odborníků. Finální návrh podoby náměstí by se měl stát podkladem pro rozhodnutí orgánů města, jak dále v úpravě Masarykova náměstí postupovat. Architektonické vize starého centra Kopřivnice budou jako semestrální práce zpracovávat studenti 2., 3. a 4. ročníku fakulty architektury v Brně. Práce, které studenti dokončí v červnu, mají být v Kopřivnici vystaveny v září.

Chrudim: Udržme si zuby zdravé

V rámci Projektu Zdravé město se v Chrudimi nedávno rozběhl projekt podpory zdraví předškolních dětí nazvaný „Udržme si zuby zdravé“. Během února se do něj zapojilo pět chrudimských mateřských škol (MŠ).

Téměř šest stovek chrudimských předškoláků si od 1.4. začne osvojovat základy správné péče o chrup. Během tří zhruba hodinových besed s dentální hygienistkou K. Horníčkovou se děti naučí vybírat vhodné pomůcky pro čištění zubů, osvojí si správnou techniku čištění a dozví se také, že pro zdraví zubů je prospěšná vhodná strava s omezením cukru. Besedy budou vedeny zábavnou formou pohádkového vyprávění a děti na nich bude doprovázet maňásek Zoubek. Ve školkách se uskuteční také řada doprovodných aktivit. V rámci pitného režimu budou dětem podávány nápoje s přidavkem fluoru, který zvyšuje odolnost zubní skloviny vůči působení kyselin. Předškoláci rovněž dostanou balíčky s fluoridovými gely a speciální zubní pastou, jejichž nákup byl hrazen příspěvkem města, dotací ministerstva zdravotnictví, dle svých možností přispěly také jednotlivé školky. O tom, jak správně pečovat o chrup, si s dentální hygienistkou budou povídat také rodiče.

Projekt je spojen i s výtvarnou soutěží „Zdravé zuby = čisté zuby“. Podle Šárky Trunečkové, koordinátorky Projektu Zdravé město, se plánuje, že vzniklé výkresy budou vystaveny a tvůrci nejlepších z nich odměněni při podzimní kampani Zdravého města Dny zdraví. Drobnou pozornost ale dostanou všichni účastníci soutěže. V březnu v rámci zahájení projektu školky navštívil zubní lékař a předškoláci absolvovali preventivní zubní prohlídku. Projekt „Udržme si zuby zdravé“ vznikl po konzultaci se stomatoložkou a dentální hygienistkou MUDr. Kulhavou, myšlenka nabídnout jej všem chrudimským mateřinkám vzešla z MŠ Dr. Malíka. Projekt byl podpořen dotací Ministerstva zdravotnictví. Partnerem je společnost Signal.

Vsetínsko: Po 5 letech příprav začala výstavba čističky odpadních vod

Slavnostním výkopem pod Čertovými skalami v Lidečku byla 14.3.2005 za účasti ministra životního prostředí RNDr. Libora Ambrozka zahájena realizace velkého projektu „Čistá řeka Bečva“ - projektu, který řeší problematiku čištění odpadních vod v celkem patnácti městech a obcích okresu Vsetín.

„První myšlenka zrealizovat podobný projekt se zrodila již před 13ti lety. V roce 1999 se tato myšlenka začala měnit v záměr. Klíčovým okamžikem byl rok 2002, kdy projekt získal podporu vládní vlády formou grantu na přípravu projektů v oblasti životního prostředí a následně i Evropské unie,“ shrnul nejdůležitější okamžiky příprav projektu předseda Sdružení mikroregionu Vsetínsko a vsetínský místostarosta Jaromír Kudlík. V rámci „Čisté řeky Bečvy“ dojde do konce roku 2006 k vybudování 2 nových a rekonstrukci 5 stávajících čistíren odpadních vod, k vybudování téměř 137 km nové kanalizace, k rekonstrukci stávající kanalizace v délce 6 km, k vybudování 16 čerpacích stanic a 10 retenčních dešťových nádrží. Investice v rámci celého projektu činí téměř 1,5 miliardy korun, z čehož Evropská unie uhradí 70 % a Státní fond životního prostředí projekt podpoří 5,8 %. Ministr Ambrozek zdůraznil význam a jedinečnost tohoto projektu. „Tento ojedinělý projekt řeší čištění odpadních vod pro čtvrtinu obyvatel Zlínského kraje. Je velmi cenný také tím, že je skupinový, tzn. zapojilo se do něj 15 měst a obcí v téměř celém povodí Vsetínského a Rožnovské Bečvy, což je území, odkud je zásobována pitnou vodou významná část Olomouckého kraje. Města jako Lipník, Hranice, Přerov jsou v podstatě závislá na pitné vodě, která přichází z Beskyd. Projekt má tím pádem celorepublikovou hodnotu,“ podtrhl Libor Ambrozek s tím, že projekt Čistá řeka Bečva považuje za jeden z nejlepších v ČR a označuje jej za vzorový, neboť pomohl prošlapat cestu dalším podobným projektům. „Byl to první projekt, který prokázal, že je možno v Bruselu prosadit i skupinové projekty, které řeší celá povodí řeky,“ zdůvodnil Ambrozek.

NSZM: Jarní škola NSZM zaujala také média

Školy NSZM pořádá asociace pro své členy pravidelně od roku 2003 jako standardní součást profesního vzdělávání koordinátorů Projektu Zdravé město a místní Agendy 21 (PZM a MA21) a jako další příležitost pro vzájemnou diskusi k tématu PZM a MA21. Letos proběhlo třídní vzdělávací setkání ve dnech 7.–9.3. v Moravské Třebové. Zúčastnilo se ho 25 účastníků z celé ČR.

Pravidelnou součástí Škol NSZM je trénink dovedností a znalostí potřebných pro realizaci PZM a MA21 (např. moderování setkání s veřejností, propagace kampaní Zdravých měst, obcí, regionů a mnoho dalších). V Moravské Třebové se vzdělávací program zaměřil hlavně na možnosti práce s veřejností. „Pod vedením lektorky Ing. Dany Divákové z Institutu komunitního rozvoje jsme se zabývali tím, jak nejlépe oslovit veřejnost či jak jednat s problémovými typy osobností,“ uvedla Veronika Čápalová, koordinátorka Zdravého města Moravská Třebová. Kromě vzdělávacích bloků připravili moravskotřebovští pro účastníky setkání také prohlídku historického jádra města. „Představili jsme účastníkům z celé republiky historické jádro města i naši Zdravou školku,“ doplnila místostarostka a politička pro Projekt Zdravé město Ing. Marie Nechutová. Část Školy NSZM je vždy věnována diskusi nad konkrétními problémy souvisejícími s realizací PZM a MA21. Nejinak tomu bylo v Moravské Třebové. „Jak efektivně zapojovat občany do projednávání plánu rozvoje města? Jaký je přesný postup pro vytváření základní části komunitního strategického plánu – Plánu Zdraví a kvality života? Jaká je role koordinátora v procesu realizace PZM a MA21?“ – právě na tyto otázky hledali odpovědi účastníci školení i středního diskusního workshopu. Diskutovali také o společných kampaních Zdravých měst jako o platformě pro komunikaci s veřejností a o webových stránkách jednotlivých Zdravých měst a regionů. Své zkušenosti se zapojováním veřejnosti do projednávání strategického komunitního plánu prezentovaly koordinátorky Martina Pilková z Hodonína, Šárka Trunečková z Chrudimi a Helena Bubnová z Mladé Boleslavi. Na závěr Školy NSZM v Moravské Třebové předal tajemník NSZM, Ing. Petr Švec, všem účastníkům osvědčení o absolvování prvního kurzu šestidílného akreditovaného vzdělávacího programu. Počínaje Jarní školou NSZM budou i další letošní školy - letní i podzimní – realizovat první část dvouletého akreditovaného vzdělávacího programu pro koordinátory PZM a MA21. Letní škola Zdravých měst proběhne ve dnech 12.–15.7. v Jihlavě, podzimní pak 2.–4.11. v Prostějově. Zájem o Školu

NSZM v Moravské Třebové projevila také média. V den zahájení odvysílala Česká televize rozhovor s Ing. Petrem Švecem, na místo konání akce přišli novináři z regionálních médií. Všechny související informace včetně dokumentace z akce naleznete na adrese: <http://www.nszm.cz/js05>

NSZM: Asociace uspořádala seminář na Ministerstvu práce a sociálních věcí

Ve středu 23.2.2005 se v budově Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) uskutečnil seminář NSZM pod záštitou ministra práce a sociálních věcí Ing. Zdeňka Škromacha. Setkání se zúčastnilo 50 zástupců měst, obcí a regionů, převážně pracovníků odborů sociálních věcí. Na MPSV se představitelé členských municipalit NSZM setkali už potřetí, tentokrát se věnovali problematice komunitního plánování sociálních služeb (KPSS).

Na význam zapojování uživatelů sociálních služeb do jejich plánování a na nezastupitelnou roli nestátních neziskových organizací (NNO) v procesu plánování služeb v úvodu semináře poukázal náměstek ministra pro sociální oblast MUDr. Marián Hošek. MPSV dále zastupoval ředitel odboru sociálních služeb Mgr. Martin Žárský, který přítomné upozornil na možnost zúčastnit se nové veřejné zakázky ministerstva v oblasti KPSS. Ministerstvo aktuálně hledá dodavatele ucelené metodiky a koncepce plánování soc. služeb. Jménem Rady NSZM účastníky na setkání přivítala její členka Božena Sekaninová, místostarostka Zdravého města Prostějov. O aktivitách NSZM, která má nyní 56 členů, poté pohovořil tajemník asociace Ing. Petr Švec. Další zástupkyní MPSV byla Mgr. Monika Zavadilová z odboru sociálních služeb, která přítomné informovala o dotačních programech a možnostech financování KP z evropských zdrojů. Důležitým partnerem radnic v procesu KPSS jsou NNO. Po vystoupení Mgr. Zavadilové následovaly prezentace, v nichž zástupci radnic a NNO vybraných Zdravých měst společně shrnuli zkušenosti s procesem KPSS. Další informace k průběhu akce vč. fotodokumentace naleznete na: <http://www.nszm.cz/mpsv>. Seminář na MPSV byl součástí série akcí, které NSZM pravidelně pořádá pod záštitou ministrů. Další proběhne 21.4.2005 na Ministerstvu pro místní rozvoj. Zaměří se na problematiku zapojování veřejnosti a budování partnerství v krajích a velkých městech s důrazem na zdroje EU.

TELEGRAFICKY

- Členové NSZM se připravují na mezinárodní kampaň Den Země. Oslavy svátku Země se neomezí pouze na jediný den, v mnoha městech potrvají zhruba týden. Kampaň vyvrcholí v pátek 22.4. Bližší informace získáte na <http://nszm.cz/dze> a v dalším čísle Zpravodaje NSZM.
- 31.3.2005 proběhne v Kopřivnici Jarní Valná hromada NSZM, po dvouletém funkčním období bude ze zástupců členských municipalit volena Rada a Revizní komise NSZM, proběhne i volba nového předsedy NSZM. Valné hromadě bude předcházet další z odborných sekcí NSZM, po únorovém setkání dětských a studentských parlamentů v Třebíči bude i tentokrát v centru pozornosti účastníků mladá generace, naplánováno je totiž téma „Mateřská centra“.
- Zastupitelé jihomoravského města Kuřim nedávno schválili změnu členství v NSZM ze člena pozorova-

tele, kterým město bylo pouze pár týdnů, na člena řádného. Záměry Zdravého města Kuřim přiblížil místostarosta PaedDr. David Holman: „V tuto chvíli je pro nás prioritní vytvoření kvalitního strategického plánu rozvoje města. Zužítkováváme při tom metodická doporučení NSZM i zkušenosti kolegů z ostatních Zdravých měst, např. ze Vsetína. Některé dobré příklady z jiných srovnatelných měst si upravujeme „na míru našemu městu“. Je to něco jako orientační běh, při kterém za běhu objevujete trať a věříte, že vás přivede k cíli.“

- Nový řádný člen NSZM obec v Pošumaví Strašín plánuje vytvořit mikroregion a navázat hlubší spolupráci se Správou Národního parku Šumava. „Národní park Šumava je doslova zahlcený turisty. V budoucnu bychom chtěli iniciovat vznik mikroregionu a společně s dalšími obcemi se zaměřit na rozvoj turismu v krajině Pošumaví,“ řekl starosta obce Strašín Jan Helíšek.

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500639 | E: paha@nszm.cz | W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město
(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů Zdravých měst, obcí a regionů ČR)